

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Articolii neînregistrate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Augenstein & Emmerlein,
Heinrich Schölkopf, A. O.
Pelik Nachf., Anton O. Pelik.
In Budapesta la A. T. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erszébet-körút.
Prețul inserțiilor: o serie
permanență pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifă și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate,
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ob-
iectele postale din țară și din
străinătate și la 2-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului numărul Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — În asem-
plă 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti în avans.

Nr. 97.

Brașov, Luni-Marti 5 (18) Mai

1909.

Criza și partidul »nerecept«.

A trecut primul ciclu al audiențelor. Au fost ascultați miniștrii, președinții dietei, conducătorii partidelor *recepte* (avem har Domnului în era parlamentarismului unguresc și de acestea), bărbați politici în rezervă, precum Stefan Tisza și Khuen-Hedervary, au fost ascultați chiar și unii secretari de stat, cari sunt și deputați, ca Ioan Toth. Numi dintre reprezentanții naționalităților nu a fost ascultat nimeni. Poate pentru-că aceștia aparțin unui partid *nerecept*. De se va amâna ascultarea lor, până ce partidul naționalităților va fi *recept*, adică recunoscut de bună voie de partidele ungurești *recepte*, atunci ei în veci nu vor ajunge la audiență în trebile țării.

E foarte regretabil, ba fatal pentru Ungaria, că nu se ascultă și acest partid când sunt crize de guvern generale și atât de grave ca cea actuală, e foarte regretabil ba fatal pentru-că numai acest partid ar da pe față adevăratul izvor al deselor crize de guvern dela noi, cari cu mai lungi intervale în trecut și tot cu mai scurte în viitor se perondează și se vor peronda, până ce se va astupa izvorul lor. Acest partid ar espune la locul cel mai înalt, că, în ce privește guvernarea, Ungaria este încă și acum înglodată până 'n gât în feudalism, și este foarte departe de adevăratele progrese ale timpului mai nou în guvernarea țării și popoarelor.

Iobăgia la noi n'a încetat. Numai forma i-s'a schimbat, ca să nu vatăme ochii lumii civilizate. Nemeșii de odinioară nu se pot lăsa de domnire, foștii iobagi nu sunt încă destul de deștepti și rezoluți, ca să se facă stăpâni pe soartea lor, să aibă ei influință decizivă în trebile țării. Aristocrația înaltă și nemeșii dela cârmășin la putere și n'o lasă una cu capul din mână. Din contră se îngrădesc cu tot felul de legi măiestrite, cum sunt cele de alegere, cele rela-

tive la camera magnaților, a virilismului ș. c. l. ca nu cumva să ajungă egalitatea adevărată, poporul, la cârmă. Ca cea mai puternică armă pentru susținerea stăpânirii lor, folosesc arma șovinismului esagerat, fanatizează simțul național al maselor maghiare nepricepătoare, ca de-o parte să scape de reclamarea acestora după drepturi, și adevărată egalitate, de altă parte ca să se impună și susțină prin ea înșiși la cârmă țării, ear în jos să-o folosească drept imblăciu contra naționalităților, cari tot mai hotărât pretind dreptate și libertate națională.

Partidul *nerecept* ar spune coroanei, că izvorul nesecat al crizelor ungare încă ușor de rezolvat în prezent, dar greu și fatal pentru liniștea și dezvoltarea pacinică a țării în viitor este, că feodalii noștri dețin și azi, ca și în trecut, puterea și-o folosesc și azi, tot ca și în trecut, cu șiretenia strămoșească, adică trecută deja în sângele și firea lor, după ingustimea minții și inimei lor.

Țara aceasta nu se poate desvolta și fericit după firea ei și cum vrea ea, ci cum place și află de bine feodalii noștri. Și fiindcă puterea este în mâna lor prin bine cunoscutul și mult accentuatul lor principiu de *»continuitate de drept«*, ei de bună voie nici odată nu se vor învoi, ca țara să aibă astfel de lege electorală, ca ea să se poată prin aleșii ei pronunța liber, ca să se știe cum dorește ea să i se croiască soartea și să i se formeze viitorul. Aceasta ar însemna pentru feodalii noștri pierderea pentru vecie a prepotenții lor, ceea ce ei nu pot să voiască și la ce din liber imbold nu pot să se învoiască.

Un *»circulus vitiosus«* acesta, din care numai puterea și înțelepciunea monarhului ar putea scoate această biată țară, punând în fruntea ei un guvern rezolut care să facă și să execute o lege electorală cu votul universal, egal și secret, reclamată de

toată suflarea din țară, care dorește dezvoltare pacinică și firească.

Aces e le-ar expune monarhului partidul, despre care e vorba, și de aceea nu l'a recomandat nici nu-l va recomanda nimeni dintre cei azi tari și mari să fie și el ascultat!

Bosniacii doresc încorporarea la Croația. Din Serajevo se anunță, că în cinstea membrilor consiliului municipal din Viena, care a venit la Serajevo spre a înapoia vizita Bosnienilor, municipalitatea a dat un banchet, la care au luat parte reprezentanții tuturor autorităților. Primarul a totat pentru împărat, mulțumindu-i pentru tot binele făcut Bosniei și Herțegovinei și în special pentru asigurarea liniștei și ordinii. Oratorul a relevat iubirea de pace a suveranului, grație căruia pacea a putut fi păstrată. Șeful guvernului, salutând pe reprezentanții Vienei a exprimat dorința ca legăturile de prietenie dintre Bosnia, Herțegovina și Viena să devină tot mai strânse. Viceprimarul Mandić a exprimat speranța, că *programul național al Croaților se va realiza și anume încorporarea Bosniei și Herțegovinei de Croația*, ceea ce ar fi singura mare garanție de credință dinastică și în interesul întregii populațiuni a provinciilor încorporate.

Protocolul turco-bulgar. Din Constantinopol se anunță, că protocolul turco-bulgar, prin care se recunoaște independența Bulgariei, a fost votat de camera turcească cu 121 voturi contra 34. Prin primirea acestui proiect s'a pus capăt relațiilor anormale de până acum între cele două state.

Turcia și chestiunea Cretei. Din Constantinopol se anunță, că Poarta va face zilele acestea reprezentațiuni pe lângă puteri în chestiunea insulei Creta, protestând contra ori cărei schimbări a stării actuale precum și contra retragerii trupelor internaționale. Planul de a crea Cretei aceeași situație ca a Bosniei și Herțegovinei prin tractatul dela Berlin, ar duce la ruperea relațiilor între Turcia și Grecia, sau eventual Turcia ar cere desbaterea chestiunii înaintea tribunalului arbitrar din Haga.

Bande grecești în Turcia de sud. — »Lokalanzeiger« află din Salonic, că știrile ce sosesc dela fruntaria greacă, anunță

invasiuni de bande grecești în Turcia de sud. Deși guvernul grec desminte știrea, ea totuși e exactă, căci populațiunea din Epirus e înarmată cu arme de proveniență din Grecia. Dela Monastir s'a trimis un batalion la Gorița.

Complimentul împăratului Wilhelm

Împăratul Wilhelm II, care după numele său își pune inițialele I. R. (Imperator-Rex), arătând printr'asta, că e domnitorul puternicei Germanii și Regele tru-fașei Prusii, nu numai odată a dat probe, că știe să fie prevenitor și foarte galant, cum rar se întâmplă în viața așa numiților potentați. Insușirea aceasta a produs în manifestațiunile ei exterioare adese-ori impresiunea, că împăratul german are obiceiul de a și exagera câte odată. Cei ce au urmărit însă cu atențiune pe suveranul acesta, care se distinge așa de mult în societatea suveranilor lumii, printr'un caracter și un avânt deosebit, pe care nu-l întâlnești în toate zilele, s'au convins că în aparentele exagerări ale lui Wilhelm III este metod și că în realitate sunt mare, mult voite decât la întâmplare nimerite.

Așa a fost și acum câțiva ani la Budapesta, când cu vestitul toast al lui Wilhelm II, în care s'au adus laude atât de mult măgulitoare vitejiei și cavalerismului națiunii maghiare. Cine ar putea zice, că extrema galanterie, ce a desfășurat-o Suveranul german atunci în palatul regal dela Buda ar fi fost numai rezultatul unei excelente dispoziții și că nu s'ar fi găsit în ea nici o picătură de calcul. Guvernul unguresc s'a grăbit, firește, să traducă în ungurește această vorbire, și să o tipărească cu litere mari, împărțindu-o apoi tuturor școalelor de stat din țară, cu provocarea, ca, pusă în pervaz, să fie atârnată la loc de frunte pe pereții acelor școale. Dar oare această măsură de omagiu și de recunoștință către puternicul domnitor al împărăției aliate să nu fi fost presimțită de el, când s'a hotărât a ținea acel toast plin de avânt poetic?

De atunci au trecut mai mulți ani și au venit la putere în Budapesta »Curuții«, cari nu sunt tocmai vestiți ca amici ai Nemților, fie interni, fie externi. S'a mai slăbit în urma aceasta însuflețirea pentru toastul împăratului german și și-au mai și uitat de el. Acuma însă când a ajuns să se coacă criza actuală politică ungară, foile kossuthiste aflând despre vizita de față, ce plănuia să-o facă împăratul Wilhelm monarhului nostru la Viena, și-au adus aminte de vizita de mai

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Câteva observațiuni asupra filozofiei moniste a lui Ernest Haeckel.

Cetind titlul unui astfel de articol, semnă de un fost dascăl de gramatică, prevăd întrebarea ce-ar putea-o face oarecine: ce caută acesta în domeniul științelor naturale și ale filozofiei? Ca ori care om cult, am căutat să mă luminez și eu asupra problemelor celor mari ale vieții, studiate de oameni speciali, și să-mi formeze convingerile, de cari simțeam trebuință. Iar ceea ce m'a îndemnat să și public atari reflexiuni despre chestiuni, cu cari nu pentru întâia oară mă ocup, afară de dorința de a contribui la răspândirea luminei, este și împrejurarea, că am văzut născându-se și la noi, între oamenii de știință, lupta ce se face cu atâta înverșunare în țările apusene, mai ales în Franța, între cele două extreme, între materialism și spiritualism, între ateism sau irreligiositate și bigotismul dogmatic: luptă, care nu e fără primejdie pentru religiuine și principiile morale, întrucât adversarii, în pasiunea luptei, uită de *»aurea mediocritas«* a lui Horatîu, uită de legea echilibrului între antiteze, a cărei observare e necesară mai ales în studiul pro-

blemelor transcendente, asupra cărora nu se pot face decât ipoteze, cari sunt totdeauna subiective. Dovadă sunt, între altele, exagerările lui Haeckel asupra acestor probleme, relativ la cari imi îngădui a face următoarele observațiuni. Le fac cu libertatea îngăduită în republica literară ori cui știe să scrie, dar și cu respectul cuvenit somităților științei și cugetării, și întemeiat pe date luate din domeniul științelor.

Ernest Haeckel, profesor de zoologie la universitatea din Iena, este azi primul reprezentant al darwinismului și prima autoritate în știința zoologiei. Ultima sa carte, tradusă de el însuși și în limba franceză, »Les énigmes de l'univers«, cuprinde rezultatul studiilor și operelor sale anterioare, și e un resumat și un complement al vederilor sale generale asupra vieții și a lucrurilor, e o schițare a filozofiei sale moniste. În comparațiune cu sistemele filosofice contemporane, filozofia lui Haeckel, cel puțin așa cum o vedem în »Les énigmes«, pare săracă și îngustă și e departe de a putea îndestuli trebuința metafizică, care e tot așa de vie și puternică în omul cult ca și aceeași trebuință, numită credința religioasă în poporul necult; și deci e departe de a putea înlocui, cum pretinde, cultul actual al tradițiilor religioase.

O imaginațiune bogată, care singură poate face dintr'un filozof sau un savant și un mare scriitor, ar fi înălțatură, poate, până la un grad neajunsul filozofiei lui Haeckel, însă n'ar fi putut umplea golul, ce simțim după cetirea ei. Avem exemplu în A. de Humboldt, care e și un mare scriitor, însă care rămâne tot la nivelul lui Haeckel pe terenul filozofiei. Aceasta vine, cred, din deprinderea empiriștilor de a privi lucrurile mai mult din partea lor din afară, și de a nu ține sau de a ținea prea puțin samă de partea lor lăuntrică, de ceea ce se numesc energii ori puteri ale naturii sau cauze primare; deși încă Goethe zicea:

Nichts ist drinnen, nichts ist draussen;
Denn was innen, das ist aussen.
So ergreift ohne Säumnis
Heilig öffentlich Geheimnis. *)

Insuși Haeckel critică modul de vedere al »purilor empiriști, cari nu văd pătura, opriti fiind de arborii, cari o compun« și recomandă împreunarea experienței cu filozofia, a observațiunei exterioare cu

Nu-i nimic lăuntric, nici afară;
Ce e 'n lăuntru, e ș' afară.
Deci, pricepeți fără întârziere
Sfânta taină ce e la vedere.

Gott und Welt — Epirrhema.

observațiunea interioară și cu reflexiunea, cari numai împreună pot afla adevărul. *)

E de admirat întinsa știință a lui Haeckel și energia și francheța, cu care luptă, ca un adevărat erou al liberei cugetări, în contra superstițiilor și despotismului dogmatic. Însă ideile sale filosofice lasă de dorit; deși în această privință e mult superior lui Du Bois-Raymond și altor naturaliști. Încerc a releva aci câteva din cugetările sale filosofice, espuse în »Les énigmes de l'univers«, arătând neîndestulirea sau neexactitatea lor.

1. În capitolul XII, cel mai important din toată cartea, constatând legea fundamentală a substanței, consideră *materia și puterea* ca două atribute fundamentale ale substanței, pe când ele sunt unul și același lucru, sunt însăși substanța, privită din două puncte de vedere, exterior ca *materie* și interior ca *putere*, ca *voință* sau »lucru în sine«. Și e mare deosebire între aceste două moduri de vedere, o deosebire, care duce la aprecieri fundamentale deosebite și chiar asupra lucrurilor și vieții.

2. Aceiași observațiune e de făcut în privința ideilor de *spațiu și timp*. Kantianii le socotesc ca forme aprioristice ale

*) E. Haeckel, Les énigmes de l'univers Preface.

înaintea a lui Wilhelm la Budapesta și și-au exprimat regretul că de astă-dată Ungaria a fost lăsată cu totul la o parte din programul de călătorie. «Ei bine, cum vedem, Domnitorul german știe să fie cont chiar și de susceptibilitatea Curuților. De aceea, vizitând de rândul acesta numai Viena și fiind primit și sărbătorit numai de Vieni, c'un antuziasm, pe care Ungurii, ca rassă străină și nefind înruțiți cu poporul Germaniei, nu-l pot presta nici odată, a aflat de bine Wilhelm II, să repeteze, în toastul său ținut în sala de mâncare a »Burg«-ului din Viena, complimentul ce l'a făcut înainte cu 12 ani Maghiarilor, și vorbind de vasta împărăție a aliatului său a intercalat și pe »cavalerescul popor al Maghiarilor«. Noi credem, că numai considerația de a dovedi, că păstrează simpatia sa veche Maghiarilor și acum când se îmbrățișează cu antagoniștii lor vienezii neștirbiți și acum, l'a făcut pe Wilhelm II. se întretese cuvintele amintite, reînviind complimentul de odinioară făcut Maghiarilor.

Însă, de astădată o foaie frunțasă maghiară, nu ia de bani buni ce a zis împăratul german, ci-l critică pentru aserțiunea sa, găsește cu deosebire, că odinioară a vorbit de națiune, iar acum numai de poporul cavaleresc. Iar această foaie fiind contrară politicii guvernului actual al coaliției, găsește natural, că numai acest regim de trei ani a putut fi care a putut aduce o astfel de schimbare, iar pe atunci, pe când erau la putere țșiaștii, împăratul Wilhelm își știa alege mai bine cuvintele.

Iată cum își începe foaia amintită »Az Ujság« de Duminecă articolul intitulat »Poporul cavaleresc« :

»Nu se poate lua ușor critica unui astfel de om cu minte, ca împăratul german. În toastul său de ori ne-au numit cavaleri și ne-a numit popor. Cea dintâi expresiune arată, că împăratul nu poate vedea la noi nici o trăsătură distinctivă, cealaltă are deja miros de »Gesamt Monarchie«. Popor și nu națiune, popor, ca cel cehic, dar nu națiune cum am fost cu 12 ani înainte. Din punctul lui de vedere, poate să aibă dreptate, — fiecare valorează câtă putere și formă are, puterea și forma noastră în adevăr ne zugrăvește numai ca popor cavaleresc înainte a aceia, care fiind oaspe trebuia să-și aducă aminte și de noi precum se cuvine, și să trimeată carta sa de vizită și la locuința lui Wekerle«.

»Așadar suntem cavaleri. După năvala ce a dat-o înainte coaliția în trei ani de zile, după politizarea națională nemulțămîntă cu dezvoltarea prea înceată, iarși nu suntem nici tari, nici într'o dezvoltare uimitoare, nu suntem de luat în samă în toate privințele, ci suntem cavaleresti ca Beduinii, și iubitori de oaspeți, ca Chirurgii. Ce s'a făcut din zăpada de astă primăvară și din lauda cea veche? Și de ce acest fapt nu joacă nici un rol în cumpăna regimului coaliției? Împăratul german ne ține cavaleresti. Asta mai e încă ceva. Dar am aflat din articolul lui Friedung, ce crede despre noi moștenitorul tronului? Dar asta nu se cuvine s'o spunem, fiindcă părerea moștenitorului tronului asupra națiunii maghiare, dacă i vom da o expresiune obiectivă, este lesă-majestate cu privire la majestatea națiunii, care în cele din urmă totuși ar trebui să existe, dacă nu ar fi fost escamotată prin coalițiune...«

simțurilor, ca forme subiective, înăscute simțurilor și inteligenței înainte de ori ce atingere cu lumea din afară, și fără nici o realitate obiectivă. După Herbert Spencer, ele sunt în adevăr idei subiective, înăscute inteligenței în virtutea legii de ereditate fiziologică, însă ele sunt abstrase treptat, dela începutul existenței animale, din realitatea substanței, care există independentă de inteligența animalică. Ce e drept, Spencer se întrebă dac spațiul și timpul au și o existență de sine, în afară de inteligență și constată că aceasta e o întrebare transcendentă, la care nu se poate răspunde. Cu toate acestea, din conceptul substanței dat de însuși Spencer în »Primele principii«, urmează destul de lămurit, că de vreme ce numai substanța cu însușirile ei esențiale există independentă de noi, timpul și spațiul nu pot avea o existență obiectivă, nu pot fi decât forme de cunoaștere și cugetare, în conștiința unei ființe intelectuale, forme abstrase din mișcare și întindere, cari sunt însușiri esențiale ale substanței și cu cari nu trebuiesc confundate. Această deosebire ar cere, poate, o dezvoltare mai întinsă decât îngăduie cadrul articolului de față. Aici mă voiu mărgini numai a constata, că, după părerea predominantă în școala filosofiei idealiste, timpul și spațiul sunt numai forme subiec-

Popor ca Cehii? Da ce era să zică împăratul Wilhelm, vorbind de întregul imperiu dualist, și de partea de dincolo și de cea de dincoace? Ca să zică în palatul din Viena, »națiune maghiară« punându-o față în față cu toate popoarele monarhiei, i-sa părut Suveranului german, care știe să distingă ceva mai bine decât îngâmfații politicieni de la Budapesta, cam nefind cu cale, cam absurd. I s'a părut poate a fi și de puțină laudă pentru această monarhie aliată a sa, ca o națiune nu mai mare la număr, dar la tot cazul cu mult mai îndărăpt în cultură de cât Cehii și mai puțin număroasă și cultivată ca Germanii Austriei să fie pusă față în față cu toate celelalte popoare ale monarhiei poliglote.

Și apoi ori cât de multă considerație ar avea, și o are în măsură încă prea mare împăratul Wilhelm față cu sistemul domnitor în statul ungar, el ca Neamț nu poate înțelege sub cuvântul »Magyar« decât numai pe Maghiarii genetici din Ungaria și ca să nu fie prea de tot supărăcioase cuvintele lui rostite în vechia capitală a monarhiei poate i s'a părut mai puțin vătămătoare pentru milioanele de Germani, Români, Slovaci ai Ungariei, — de care în cele din urmă nu se poate lipsi așa de ușor tripla alianță în vremile critice de azi, să folosească »spresiunea« »Volk der Magyar«, indicând astfel în mod ce nu poate naște neînțelegere pe actualii stăpânitori, cari dau încă azi tonul și direcția politică în Ungaria.

Ori să nu fie așa? Atunci poftescă să ne lumineze »solomonarii« dela »Az Ujság«.

Părechea imperială germană la Viena.

Vineri seară la oarele 7 a avut loc în palatul imperial din Viena, prânzul de gală dat în onoarea Suveranilor Germaniei. La prânzul de gală au luat parte afară de suitea Împăratului Germaniei, ambasadorul Germaniei Tsirszki cu soția și membrii ambasadei, ambasadorul austro-ungar la Berlin Szogyeny-Marich, ministrii Aehrenthal, Burian, Schönauich, Wekerle, Bienerth, Zichy, Andrassy, primarul Lueger etc.

Cu aceasta ocaziune Maj. Sa Monarhul a rostit următorul toast:

»Vizita Majestății Voastre, în tovărășia Împărătesei, mă umple de o mare și sinceră bucurie și mi dă prilejul de mult dorit de a putea exprima înalta mea satisfacțiune, de a putea saluta pe promotorul stăruitor al tuturor străduințelor pentru pace în mijlocul a multor pericole.

»Îmi reamintese în același timp cu o recunoștință adâncă și sinceră de atitudine necredincioasă a alianței, încercată de curând cu succes, a imperiului Germaniei al cărui sprijin, totdeauna gata a veni într'ajutor, a ușurat în așa mare grad, îndeplinirea dorinței mele ferbinte de a aplană toate dificultățile survenite fără complicațiuni războinice. Deși toate puterile erau unite în aceleași eforturi leale, totuși se datorește înainte de toate nesdruncinatei credințe dovedită alianței de înalții mei amici și aliați, de Majestatea Voastră și de M. S. Regele Italiei, faptul că putem astăzi privi cu satisfacțiune, și fără părere de rău, succesul obținut și că putem avea încrederea, după o experiență de 30 de ani, că prețioasa binefacere a păcii, va găsi și pe viitor garanția sa în relațiunile durabile și strînse dintre noi

tive ale inteligenței. Pentru Haeckel însă, »realitatea (exterioră) a spațiului și a timpului e astăzi definitiv dovedită prin însuși progresul concepțiunii, care-l datorim legii substanței și cosmogoniei moniste«, însă nu ca spațiul gol, căci golul nu există nicăiri, substanța fiind răspândită pretutindeni în univers, atât ca eter, a cărui realitate azi nu mai este o ipoteză, cât și ca massă, ca substanță condensată în corpurile cerești*).

Nu există spațiul gol, zice Haeckel. Dar tocmai aceasta înțelegem prin vorba spațiu și timp ca forme ale simțirii și cunoașterii. Până la deosebirea între aceste forme și între mișcarea și întinderea substanței, din cari sunt derivate, nu mai era decât un pas, care însă nu s'a făcut.

3) Argumentele dogmatice despre nemurirea sufletului și despre existența liberului arbitriu și ale divinității nime nu le-a combătut mai tare, decât Kant în »Critica rațiunii pure«. Însă tot el revine, în »Critica rațiunii practice«, și recunoaște aceste trei idei ca postulate ale rațiunii practice, sub care la el se înțelege simțul sau conștiința morală. Pentru că aceste idei, ca mai toate dogmele și miturile religioase, cuprind, sub forma lor simbolică,

și popoarele noastre. Salut pe Majestatea Voastră în modul cel mai cordial și beau pentru Majestatea Voastră, pentru M. S. Împărăteasa și pentru întreaga familie imperială și regală.«

Împăratul Germaniei a răspuns următoarele:

»Urările călduroase ale Maj. Voastre imperiale și regale m'au emoționat pe mine și pe soția mea până în adâncul sufletului. Primiți Majestate muțumita mea cea mai profundă pentru cuvintele Voastre de nobila și caldă prietinie.«

»O generațiune a trecut de când Majestatea Voastră a pus, împreună cu Bunicul meu, bazele alianței și prietiniei, care a crescut spre marea noastră bucurie puțin în urmă prin adesiunea Italiei. Istoria va atesta într'o zi ce binefaceri au decurs din această alianță, dar de pe acum lumea întrecăgă știe cu câtă eficacitate a contribuit această alianță, abea acum căle-va luni, la menținerea păcii în întreaga Europă. Ceeace a fost fondat atunci poate cu protestări, are astăzi rădăcini puternice în inimile popoarelor noastre. Majestatea Voastră știe cât de spontanee a fost adesiunea care, atât în Austro-Ungaria cât și în Germania, se manifesta ori de câte ori unirea noastră strănsă și credincioasă se manifesta în afară, dar când astăzi împărăteasa și cu mine au intrat în reședința Majestății Voastre în orașul venerabil al Vienei, bucuria zgomotoasă a inimilor de aur ale vienezilor, cu care am fost întâmpinați, a găsit un ecou puternic în inimile noastre.«

»Pot spune că nu sunt un străin aici de când, ca tânăr principe, m'am prezentat pentru prima oară Majestății Voastre, mă simțiam atras a mă apropria de venerabila d-voastră persoană, la care aflam totdeauna o bunătate neschimbată, iar prietinia și amitierea primitorilor ce mi s'au făcut în imperiul Majestății Voastre aci și de cavalerescul popor maghiar, îmi va rămânea vecinic neștearsă. Dece Domnul ca puternicele sentimente de prietinie credincioasă să dăinuiescă sub sceptrul glorios al Majestății Voastre și într'un viitor depărtat, formând pentru totdeauna o legătură indisolubilă între noi și imperiile noastre spre binele popoarelor noastre și spre menținerea păcii.«

»Făcând aceste urări beau în sănătatea Majestății Voastre, Dumnezeu să binecuvânteze și să conserve pe Majestatea Voastră și casa sa ilustră. Trăiască M. S. Împăratul Francisc Josef. Hura! Hura! Hura!«

Vineri după amiazi Maj. Sa Monarhul și Împăratul Wilhelm au trimis următoarea telegramă Regelui Italiei:

»Intrevederea noastră ne oferă din nou prilej de a saluta pe augustul nostru aliat și prietin și a-i adresa expresiunea călduroasă a prietiniei noastre neschimbate.«

Regele Italiei a răspuns prin următoarea telegramă:

»Sunt foarte recunoscător Majestății Voastre, că a bine voit, împreună cu aliatul nostru comun și prietin, a-mi trimite expresiunea amicitiei sale inalterabile. Această prietinie îmi e foarte scumpă și asigur pe Majestatea Voastră că a aflat în sentimentele mele o sinceră și deplină reciprocitate.«

adevăruri cari își au rădăcina în însăși ființa noastră; și dacă mintea nu le poate înțelege și esplica, le simțim în inima noastră, ca adevăruri transcendentele. Haeckel, nevoind să țină samă de trebuința morală și înțelesul simbolic al acestor tradițiuni, le neagă fără rezervă. Voi releva aci numai întrebarea despre nemurirea sufletului.

Modul, cum combate Haeckel această idee este neesact și e în contradicție cu însăși concepțiunea ce ne dă el despre suflet, în toată cartea sa, amintită aci. Numai când e vorba de nemurirea sufletului în om (Les énigmes. p. 235), Haeckel înțelege prin suflet, »suma funcțiunilor cerebrale... condiționate, ca toate celelalte funcțiuni vitale, prin procese fizice și chimice«. Dacă prin suflet înțelegem numai conștiința, ca funcțiune a creierului, firește că aceasta încetează și dispăre la descompunerea organismului, cum dispăre în fiecare noapte în timpul somnului. Dar noțiunea de »suflet« cuprinde în sine mai mult; în prima linie ea cuprinde voința, ca putere de viață, care nu începe cu nașterea individului și nu se sfârșește cu moartea lui, și ca atare e neperitoare. Totuși Haeckel atribuie »suflet«, »simțire« și »voință« tuturor organismelor viețuitoare, începând dela ultimele plante până la om. Ba, vorbind de »afinitățile electice ale elemente-

Sămbătă a fost primit în audiență de Împăratul germaniei bar. Aehrenthal. După audiență bar. Aehrenthal a conferit timp mai îndelungat cu ambasadorul german Tschirsky. După amiazi Suveranii Germaniei au părăsit Viena. Despărțirea între suverani a fost foarte cordială.

Pressa despre vizita împăratului Wilhelm.

Vizita împăratului Wilhelm este viu comentată îndeosebi de presa franceză și engleză, care privește cu mare neîncredere această întrevedere.

Ziarul »Le Figaro« serie, că prietinia între Germania și Austro-Ungaria nu a fost nici odată mai intimă și mai de temut decât acuma. Amândouă țările au descoperit, că dacă ele se sprijină puternic una pe alta, în chipul acesta ele sunt o putere în Europa, în fața căreia fiecare trebuie să se plece.

Ziarul »Le Temps« comentând întrevederile dela Brindisi și dela Viena, zice că succesul politicii austro-germane probează, că nu există nici o alianță durabilă fără termen și bază militară. Alianța franco-rusă, întărită moralicește prin înțelegerea cu Anglia, are aceeași valoare internă ca și tripla alianță; însă ceea ce i-a lipsit a fost politica militară mai stăruitoare și mai prudentă.

»Daily Graphic« zice că alianța celor doi împărați este un fapt foarte amenințător, de care restul Europei trebuie să ție socoteală. Austro-Ungaria și Germania unite domină Europa centrală. E de trebuință ca guvernul englez să nu desprețuiască urmările posibile ale noiei situațiuni din Europa, al căreia echilibru a fost grav turburat.

»Pall Mall Gazette« zice, că alianța austro-germană este actualmente unirea cea mai însemnată și elementul cel mai important al politicii internaționale. Nimeni deci să nu se mire, că populațiunea Vienei dorește să sublinieze acest fapt prin primirea ce face puternicului aliat împăratul său.

»Daily Telegraph« vorbește într'un sens analog și zice că urmarea principală a întrevederii este confirmarea vigoarei și durabilității triplei alianțe.

STIRILE ZILEI.

— 4 Maiu v.

Dela Academia Română. — Vineri la oarele 1 după amiazi au început ședințele sesiunii generale a Academiei. D-l Salgny președintele Academiei, a ținut cuvântarea de deschidere, în care a urtat bun sosit membrilor veniți din afară de regat, a dorit muncă spornică și a exprimat regretul întregii adunări pentru lipsa d-lui Dimitrie Sturdza, dorindu-i o grabnică și deplină însănătoșare. D-l locuitor de secretar general Grigore Ștefănescu a citit raportul lucrărilor făcute în 1908—1909. A exprimat de asemenea regretul, că d-l Sturdza, care a inaugurat 24 de sesiuni în șir cu asemenea expuneri, se află în acest an departe căutându-și sănătatea sdruncinată din cauza unei activități mari în serviciul patriei și culturale naționale. Constată pierderea pe cari le-a suferit Academia în cursul anului prin încetarea din viață a membrilor ei: episc. Nicolae Popea și P.

lor,*) își exprimă »convingerea, că înșiși atomii au, sub forma lor cea mai simplă, simțire și voință, sau mai bine simțământ (Aesthesis) și tendință (effort, tropesis)« adecă un suflet universal sub forma sa cea mai primitivă. Același lucru se poate zice despre moleculele și particulele materiei... sub forma ei cea mai complicată, despre celulele organismelor vii, despre ceea ce fiziologii mai noi numesc »suflet celular«.

În acest larg înțeles nici sufletul omenesc nu mai e o simplă funcțiune a sistemului nervos, numită conștiință, ci e însăși puterea de viață, care pulsează în toată natura și care ajunge în om pe cea mai înaltă treaptă a manifestării sale; iar conștiința e numai rezultatul activității acestei puteri. Afară de nemurirea, care o are ca parte a dumnezeirii sau, cum zic filozofii, a sufletului universal (der Weltseele), sufletul omenesc ajunge a fi nemuritor și ca spirit, prin lucrarea și faptele sale, prin cari innobilează viața și-i deschide calea către țânta aspirațiunilor sale mai înalte.

(Va urma.)

*) Les énigmes. p. 128—9.

*) Les énigmes. p. 257—8.

*) H. Les énigmes de l'univers p. 281.

S. Aurelian, precum și a membrilor onorari Mitropolitul Primat Iosif Gheorghian și Stefan D. Grecianu. In cursul anului Academia a ținut 40 de ședințe, din cari 11 publice. In aceste ședințe s'au discutat diferite chestiuni științifice. Academia a fost invitată să ia parte la mai multe ceremonii, serbări comemorative și congrese științifice: la a 350-a aniversare a Universității din Geneva, al 14-lea congres internațional de medicină, de științe istorice din Berlin, de arheologie ținut la Cairo etc. A făcut rezumatul publicațiilor apărute sau aflătoare încă sub tipar. In ce privește biblioteca, constată starea prosperă a acesteia și creșterea satisfăcătoare a colecțiilor și însemnătatea ce ele câștigă pentru studiile asupra istoriei, limbii și literaturii românești.

Știri școlare. Vineri și Sâmbătă s'a ținut examenul de clasă cu elevii cl. VIII a gimnaziului român din Brașov. Rezultatul examenului a fost, că toți elevii, în număr de 50, au fost admiși la examenul în scris de maturitate, care s'a început astăzi.

Eri s'a ținut examenul de încheiere cu elevii și elevele, cari cercetează școala de repetiție.

Reprezentanța orașului Brașov va ținea o adunare generală ordinară Mercuri în 19 Maiu n.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții:

Cassa de păstrare din Săliște, cvotiția anuală 180 cor., *Zlăgneana* inst. de credit din Zlagna 20 cor.

Primească generoșii donatori sencerile noastre mulțumite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Prietenie bulgaro-română. Sâmbătă au sosit la Craiova 66 inconstitori bulgari din Plevna, pentru a întoarce vizita, pe care colegii lor din Craiova le-au făcut-o în 1905. Oaspeților bulgari li-s'a făcut o primire foarte călduroasă.

Un dar pentru »Vatra Luminoasă». Regina României a primit alături în audiență pe soția maiorului Merișescu. D-na Merișescu a înmănat Maj. Sale suma de 20,000 lei pentru »Vatra Luminoasă».

Romance din Dobrogea convertite la mahometanism. Ziarul »Minerva» comunică două cazuri de convertire la mahometanism, întâmplate în Tulcea. Femeia Elena Tudora din comuna Balabancea s'a p'ans autorității, că fca ei Maria, care a lucrat la cultura de tutun a R. M. S. a fost adeimenită de turcul Ionuz Mehmet Ali, care în urmă a silit'o prin amenințări să treacă la mahometanism, devenind cadână. Convertirea s'a făcut în modul următor: Ionuz Mehmet Ali s'a dus cu Maria Tudora la hogia din Tulcea care i-a dat o cruce, cu obligația s'o calce în picioare timp de 40 zile. Pe cruce sunt săpate în relief chipurile Maicei Domnului și a celor patru evangheliști. In dos crucea are o scobitură, în care se toarnă ceară roșie și prin ajutorul căreia crucea e fixată de talpa pantofului sau a papucului ce poartă fata, care urmează să fie convertită la mahometanism. După ce Maria Tudora a călcat în picioare timp de 40 zile crucea dată de hoga din Tulcea, acesta a recunoscut că fata a renunțat la creștinism și a trimis'o la muftiul (judecătorul musulman) din acel oraș, care a încuviințat căsătoria între fosta româncă și turcul Ionuz Mehmet Ali. Căsătoria s'a celebrat în geamia din orașul Tulcea.

In acelaș fel a procedat turcul Ahmet Ali din comuna Ortachioi cu fata Bălașa a veteranului George Colofca. Autoritățile fiind înștiințate de părinții celor două fete cari trecuseră la mahometanism și se căsătorise cu turci, au luat măsurile următoare: Turcii Ionuz Mehmet Ali și Ahmet Ali au fost expulzați; ear muftiul a fost învitat să nu mai dea autorizări de căsătorii între turci și românce, iar hoga să nu celebreze asemenea căsătorii.

Mahmud Șefket propus pentru premiul Nobel. Ziarul »Osmanischer Lloyd» propune să se acorde premiul Nobel lui Mahmud Șefket pentru că grație urgenței venirei sale în Constantinopol a fost împedată masacrarea creștinilor.

Condamnarea la moarte a principalului Nichita. Din Belgrad se anunță, că clubul naționaliștilor teroriști a botărat să omoare pe toți trădătorii cauzei sârbe. Comitetul a condamnat deja la moarte pe mai mulți bărbați politici, între cari și pe principele Nichita al Muntenegrului.

Politica noului guvern turcesc. Correspondentul din Constantinopol al ziarului »Le Journal» a avut o convorbire cu Enver Bey, care i-a declarat că noul cabinet Hilmi va fi de lungă durată. Turcia doarește pacea cu toate statele și în special cu vecinii: Serbia și Bulgaria. Scopul noului guvern este de a asigura ordinea în imperiu și de a consolida finanțele. Europa poate avea încredere în noul guvern. In ce privește executările, ele trebuie să continue, deoarece trebuie să se procedadă fără nici o milă. Armata e cu totul devotată lui Șevket pașa.

Furt. Niște făptuitori necunoscuți au pătrunsazi noapte în localul filialei »băncii maghiare comerciale din Pesta» din Târgul grăului și au furat monetele de aur din vitrina băncii în valoare de vre-o 2000 cor. Hoții au pătruns în localul băncii din curte printr'o fereastră. Poliția a început întinse cercetări.

Congresul studențesc român. *Comitetul de organizare* al congresului studențesc, constituit la București, face cunoscut că și-a început, de mai bine de o săptămână activitatea. Se discută acum *programul congresului.* S'au prezentat până acum mai multe proiecte de program din partea membrilor. Cum însă comitetul ține să nu fie omisă nici o chestiune, care ar fi de interes pentru dezvoltarea noastră națională, invită în general pe toți studenții români să trimită comitetului proiecte de program. Cât privește studențimea de peste munți, ea a fost avizată să-și trimită înștiințările d-lui membru organizator Mircea R. Șirianu (Strada Bozianu 4, București).

După ce se va stabili un program bogat, care să cuprindă toate ideile, toate chestiunile, cari ar fi de desbătut în congres, se va trece la fixarea modalităților (d. e.: semnul distinctiv al congresiștilor, chestia reducerii pe C. F. R., chestia găzduirii etc.) Despre toate aceste, împreună cu programul, se va tipări și împărți la timp o broșură, care va servi ca ghid la congres.

Deschiderea sesiunii Sf. Sinod al României. Vineri s'a deschis sesiunea de primăvară a Sf. Sinod al bisericilor autocefale ortodoxe din România. Din cauza incendiului, care s'a produs zilele trecute în localul Sf. Sinod, solemnitatea deschiderii s'a făcut în sala de ședințe a Senatului. D-l Spiru C. Haret ministrului cultelor și instrucțiunii publice, a dat cetire Mesagiului Regal, prin care Sf. Sinod este convocat în sesiune ordinară pe ziua de 1 Maiu. Fotoliul prezidențial a fost ocupat de I. P. S. Sa Mitropolitul Athanase Mironescu, care pentru prima oară a prezidat Sinodul României, în calitate de Mitropolit Primat, asistat de I. P. S. Sa Arhiepiscopul Calist Ialomițeanu, ca secretar al Sf. Sinod. După ce d-l ministru al cultelor și instrucțiunii a cetit Mesagiul Regal, I. P. S. S. Mitropolitul Primat, a urcat bună venire sfinților părinți și a anunțat că din cauză că localul Sinodului a fost distrus de incendiu, ședințele acestei sesiuni se vor ținea în localul Senatului. In urmă s'a început r.solvirea lucrărilor puse la ordinea zilei.

Congresul forestierilor din România. In zilele de 7, 8 și 9 Maiu la ora 8 seara se va ține congresul forestier în localul administrației domeniului Coroanei, sediul societății »Progresa silvică» din București. Ordinea de zi a congresului este cea următoare: Discurs de deschidere rostit de președintele congresului. Raport asupra activității și situației financiare a societății și alegerea comisiunii de verificare a conturilor. Apoi se vor debate următoarele chestiuni. »Pădurile noastre de fag din punct de vedere economic și cultura lor» de d-l Al. Lazurian. »Pădurile seculare și noul proiect de cod forestier» de d-l Z. Ionescu. Cultura ștejarului și exportățiunea, de d-l Tănăsescu. Apoi se va ceti raportul comisiunii de verificare a situației financiare a societății pe 1908—1909.

Greva poștașilor din Paris e în de creștere. După o statistică oficială, din 26,406 poștași deabea 1917 sunt în grevă.

Jubileul de 200 ani al luptei dela Poltava. Implinindu-se 200 ani dela celebra luptă, în care Petru cel mare a bătut la Poltava pe Carol XII, s'au făcut în toată Rusia mari serbări. La Chișineu s'a dat cu acest prilej un matineu, în care s'a vorbit despre însemnătatea victoriei dela Poltava și s'au declamat diferite bucăți din Pușkin.

Valorile aflate în palatul ex-Sultanului. »Magdeburger Zeitung» află din Constantinopol că alături s'a terminat cu inventarierea obiectelor aflate în palatul Ydiz-Kiosk. S'au aflat 15 milioane franci bani gata, hârtii în valoare de 25 milioane franci și giuvaericele în valoare de 5 milioane franci.

Stare de asediu la Lisabona. Ziarul »Le Journal» află din Lisabona că poliția a descoperit comitete noi revoluționare. Poliția a fost mobilizată și mulți republicani au fost arestați. S'a decretat starea de asediu în capitala Portugaliei. Situațiunea e foarte gravă.

Trandafiri negri Un grădinar din Petersburg ar fi izbutit a face trandafiri cu flori negri. Fericitul ar fi Vladimir Pușcorin. Stamenele galbene aurii între petale negre catife'ate, dau un farmec deosebit cu totul. Numai unii au flori negre de tot, la cei mai mulți sunt numai roși închiși. In Petersburg șicul cel mare e să porți un trandafir negru în piept sau la chitoare. Dar e cam scump: 60 de lei unul! Dar nu vestejește repede, ci ține chiar fără apă 2—3 zile.

Dela băile Eforiei. Astăzi s'a deschis stabilimentul de hidroterapie la băile Eforiei.

In tipografia noastră se primesc imediat doi ucenici, unul pentru lucrările tipografice, altul la mașina de tipar. Aceia, cari vor avea mai multe clase gimnaziale sau reale vor fi preferiți. A se adresa la tipografia A. Mureșianu.

Rectificare. In o parte a edițiunii numărului trecut al foaii noastre dela 3 (16) Maiu, în articolul de fond rândul al 9-lea și 10-lea de sus in jos, in loc de: »ca in toamna anului curent...» este a se ceti corect »ca in toamna anului trecut».

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesază de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată in anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhelaben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 17 Mai. Ministrul Wekerle și Andrassy au avut aici mai multe confătuiri. Wekerle a coferit cu guvernorul băncii Zsilinszky, iar contele Andrassy cu ambasadorul Szögyén Marich.

Constantinopol, 17 Mai. Patru sentințe de moarte, pronunțate de cătră tribunalul de războiu contra unui căpitan, unui locotenent și doi polițiști au fost confirmate.

Roma, 17 Mai. Inaintea ministrului de justiție s'au găsit două cartușe cu dinamită. Se presupune că anarhiștii ar fi voit să arunce în aer palatul ministerial.

Salonic, 17 Maiu. Mahmud Șefket, generalismul armatei otomane și comandantul corpului III din Macedonia va sosi aici săptămâna aceasta spre a-și lua postul în primire. I-se va face o primire strălucită.

Paris, 17 Maiu. Factorii poștali distribuitori de jurnale, au reinceput lucrul. Greva e în descreștere. Totuși sunt temeri de ulterioare complica-

țiuni oin cauza referendumului iminent al muncitorilor electricieni și al celor dela drumurile de fer.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.» De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei».

Diverse.

Inceputurile vârstei fierului. Se crede de obicei, ca fierul l'au lucrat mai întâi în Africa sau în Asia. Ridgeway, care a făcut cercetări îndelungate, arată că Egiptenii au început a lucra fierul prin ajutorul focului abia în veacul al IX-lea în. de Hr., că Libienii nu-l întrebunțau pe la 450 în. de Hr. și că Semiiți au învățat a-l lucra mai târziu. In Uganda (Africa de mijloc) îl cunosc abia de 5—6 sute de ani.

In China se pomeneste numai de pe la 400 în. de Hr. și că la 100 după Hr. aveau numai arme de bronz, iar in Iaponia le aflăm până la 700. Ridgeway crede că lucraturul fierului s'a născocit în Europa centrală, în deosebi în Noric, de unde s'a răspândit mai apoi meștesugul. In stația dela Hallstadt vedem fierul făcându-și loc treptat, mai întâi cu podoaab pe armele de bronz, apoi încet luându-i locul. Tot așa e în ținterimele din Bosnia și Transilvania de unde, zice el, Aheenii și Dorienii s'au coborât în Grecia. Aiurea fierul se introduce dintr'odată, deci adus din străinătate. Ridgeway arată că în Egipt cunoșteau fierul din cea mai depărtată vechime, dar numai fier căzut din cer și pe care îl lucrau cași pe ceremene, nu prin foc.

Se pot prevedea cutremurele? Prof. Maccioni din Sienna, Italia, ar fi descoperit un mijloc. P. Guido Alfani, cunoscut specialist în ale cutremurelor, arată că s'a sncredințat că Maccioni spune drept. Aceasta s'a întreat, ce-o fi ațățarea ce simt nimalele și chiar oamenii puțin înainte de a se începe cutremurele. Și-a închipuit că trebuie să fie o înrăurire electrică. De aceea a făcut un fel de coheror ca la telegraful fără sârmă, adegă un vas cu alciuri de plumb mici, care să dea pe față curentele pământului. N'a izbutit. A născocit apoi alt aparat foarte simțitor. La păzit două luni, fără nici un folos. Intr'o noapte însă a auzit semnalul de alarmă, clopoțelul. După 4 minute a fost un cutremur la 22 klm. depărtare. Peste cățva timp, alt semnal și peste 4 minute din nou zgduitură tot acolo. Ne putând fi numai o nimereală, putem să ne așteptăm la ceva de samă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons: Victor Branisce.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wen.

Cu desiușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Să capetă pretutindeni

Cremă de dinți indispensabilă conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Aducem la cunoștința On. public,
că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru — fl.
Bo-patak	" 12 "	" — "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borbgy	" 16 "	" 14 "
Baross	" 16 "	" 14 "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

Fenekő	" 16 "	" 14 "
Felsőakos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászou Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repáti	" 16 "	" 14 "

Borszek	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liberăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public
Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,49—150

La librăria „Gazetei“ Braşov,
se află de vânzare următoarele:
Cărţi literare apărute din ediţia „Minerva
Bucuresi.

- Titu Maiorescu, „Critice“,** Volumul I, preţul 1.50 cor.
C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda“ dreptul 1.50 cor.
N. Petra-Petrescu, Ilie Marin, istoriograf pentru tinerime, localisată după nemtesce. 193 pag. Preţul cor. 1.50
Vasilie Pop, „Domniţa Viorica“ roman. Preţul 2 cor. (plus porto bani) 20
M. Salodeanu, „Floarea Oflită“, roman. Preţul 2 cor. (plus porto bani) 20
Ştefan Iosij, „Credinţe.“ Poezii a cor. 1.50
Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrâni“, schiţe din viaţa boerilor moldoveni 1.50
Eugeniu Bourceanul, „Povestiri din copilărie.“ Preţul a cor. 1.50
Vasilie C. Osvadă, „Băncile populare din România“ cu un adaus informativ. Preţul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1.05
Ion Manolache-Holda, Feţe, portrete schiţe şi nuvele, ediţie I. 316 pag. Preţul Lei 1.50
Vasilie C. Osvadă, „Legea Tovărăşilor.“ Preţul — 50 cor. (plus oţod b.). — 9.55
Il. Chendi, „Fragmente.“ Un şir de interesante articole (informaţiuni literare), şi sunt o continuare a volumelor „Preludii“ şi „Foilotone“ scrise. 246 pag. Preţul Lei 2.50
N. N. Beldiceanu, „Chipuri dela Mahala“ Conţine 305 pag. Preţul cor., 1.50
M. Eminescu, Poezii postume“, ediţie nouă, 263 pag. cu note. Preţul c. 1.50

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Maiu n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 85
Renta de corone ung. 4%	93 45
Impr. căi. ter. ung. în aur 3 1/2%	83 40
Impr. căi. fer. ung. în argint 4%	84 20
Bonuri rurale croate-slavone	93 35
Impr. ung. cu premii	206 —
Lesuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	145. —
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 60
Renta de argint austr. 4 1/10	96 50
Renta de aur austr. 4%	117.40
Renta de corone austr. 4%	96.45
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86.70
Losuri din 1860	159 50
Acţiuni de-ale Băncei ung. de credit	753 —
Acţiuni de-ale Băncei austr. de credit	639 25
Acţiuni de-ale Băncei austro-ung.	1769 —
Napoleonori.	19.03
Mărci imperiale germane	117.15
London vista	239.57 1/2

Aviz.

Am de vânzare **260 Hectoltri VIN ALB** din 1908 prima calitate de 5-6°.

Cumpărătorii să se adreseze la mine

Lazar Marcu,

în comuna Deal p u. Szászcsor.
pr. Szászsebes.

(585,3-3.)

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 4889-1909.

HIRDETMÉNY.

Brassó vármegye 1908 évi összes zárszámadásai az állandó választmánynak folyó évi méjus hó 12-én tartott ülésében történt tárgyalása után az 1886. XXI. t. cz. 17. §-a értelmében 15 napon át közszemlére kitétetnek.

Erről a vármegye közönségét oly megjegyzéssel értesítém, hogy a zárszámadások a jelzett határidőben a vármegye tanácskozási ülés-teremben a hivatalos órák alatt betekintheők s a netalán azok ellen felmerülő észrevételek nálam szoval, vagy írásban bejelentendők.

Brassó, 1909 május hó 12-én.

Jekelius,
alispán.

(598,1-1.)

Din partea unei societăţi de asigurare bine acreditată se caută

Funcţionari voiajori

versaţi în afaceri de asigurare, pentru serviciu extern (achizitori), cari au relaţii cu cercuri mai bune, eventual domni solizi, cari doresc să se dedice acestei ocupaţiuni. — Oferte cu indicarea pretensiunilor sunt a se trimite sub: **H. Z. 1000** la administraţia acestui ziar. (597,8-6)

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi aplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colonă în 5 figuri. *Descriată şi explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă“), de **Tunarul din Dumbrău, Popa.** — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cole de note (muzica „Romanei“ cu explicări) şi costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

De vânzare
Casa din Zerneşti Nr. 580

aproape de tîrg, situată în Strada principală, acomodată şi de birt este de vânzare din mână liberă cu licitaţie verbală şi cu oferte în scris. Licitaţia se va ţinea în **10/23 Maiu** a. c. la 11 oare a. m. după eşirea din biserică. Casa constă din 2 odăi, bucătărie de eamnă şi vară, pivniţă. În curte se află şoproane, şură şi grajduri.

Condiţiile se pot vedea la licitaţie cu 1 oară înainte şi la scrisul proprietar

Heinrich Bolehch,
notar comunal în Ghimbav.

(560,1-3.)

Publicaţiune.

La băile Eforiei şcoalelor centrale gr. or. române din Braşov se caută, pentru lunile Iunie, Iulie şi August, **un maestru de înotat** care să dea lecţii de înotat şi să supravegheze despărţământul băilor de vară.

Ofertele, în cari se vor arăta condiţiunile de angajare, să se înainteze subsemnatei Eforii şcolare până la **15/28 Maiu 1909.**

Braşov, în 28 Aprilie 1909.

Eforia şcoalelor centrale
gr. or. române din Braşov.

(596,3-3.)

Cruce seu stea după electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă şi înviorază pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sîngelui, anemie, ameteii, tînturi de ureche, bătăile de inimă, sgîrcituri de inimă, asmă, auđul greu, sgîrcituri de stomac, lipsa poftei de mîncare, receală la mîni şi la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influenţa, însomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sîngelui şi multor altor bóle, cari la tractare normaiă a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, cari prefuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine poate examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confundă cu aparatul „Volta“, de óre-că „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cerceat. Deja iestînatatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Preţul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e **6 cor.**
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii şi femei de constituţie fôrte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vânzare pentru tîră şi streinatate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. 28, Strada **VADÁSZ 34,** colţul strada **Kálmán.**

TIPOGRAFIA
A. Mureşianu
Braşov, Tîrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduţ cu cele mai bune mijloce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziţiune de a pute esecuta ori-ce comande cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORI.	REGISTRE ŞI IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciuri.
CĂRŢI DE ŞCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE	BILANŢURI.
STATUTE.	Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
FOI PERIODICE.	Couverts, in totă mărimea.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMALE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.
PROGRAME ELEGANTE.	PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNŢĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.	BILETE DE ÎNCORMENTARI.
ANUNŢURI.	

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Tîrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Preţurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la
Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provăduţă cu marca de apărare a lui A. MOLL şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai carbicele la stomac şi pînece, în contra căreilor şi arelei la stomac, constipaţiunei cronice, suferinţei de ficat, congestiunei de sînge, haemorrhoidelor şi a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creşce mereu de mai multe decenii încóce. — Preţul unei cutii originale sigilate Corone 2- Falsificăţile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăduţă cu marca de scutire şi cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul şi sarea este fôrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (irotat), alină durerile de şoldină şi reumatism şi a altor urmări de reocă. — Preţul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi Dame, fabricat după metódu cel mai nou, pentru cultivarea raţională a peleii, cu deosebire pentru copii şi adulţi. — Preţul unei bucaţi cor. — 40 b. Cinci bucaţi cor. 1.80

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăduţă cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL** Wien, I. Tuchlauben 9 c. şi reg. furnisor al curţii imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează şilnicu prtu rambursă postală — La deposite să se ceră anumit preparatele provăduţe cu iscălitura şi marca de apărare a lui A. MOLL. Deposite în Braşov: la d-nii farmacişti **Ferd. Jekelius, Victor Roth** şi en gros la **D. Irenias Nepoşti.**